

Keskustelutilaisuus EU:n datasäädöksestä

6.4.2022
Datatalouden toimeenpano- ja
seurantaryhmä

Taustaa IoT ja EU:n datastrategia

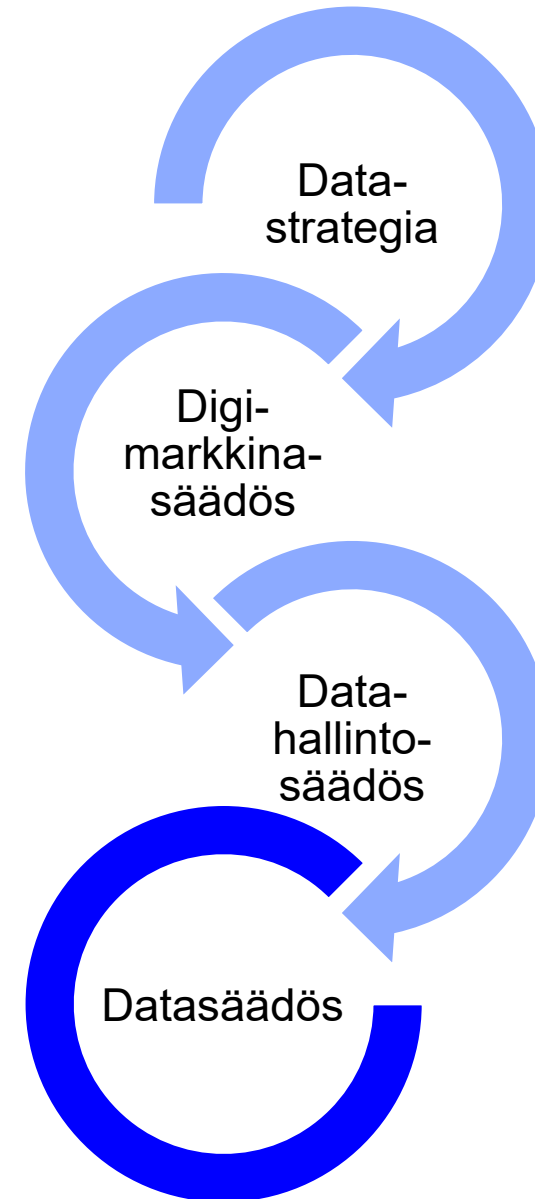
- Datan ja esineiden internetin merkityksen kasvu

EU:n datasääntely toteuttaa EU:n datastrategiaa

Euroopan datastrategian tavoitteena on tehdä EU:sta esikuva datavetoisille yhteiskunnille

EU haluaa luoda sisämarkkinat, joilla data voi liikkua vapaasti eri maiden ja alojen välillä

- Yhteisiä pelisääntöjä
- Oikeusvarmuutta
- Enemmän dataa saatavilla → parempi perusta päätöksenteolle

Datasäädös

MITÄ

Yhteiset säännöt datan käyttöön eli sille, kuka saa pääsyn verkkoon kytketyn tuotteen tai palvelun (kuten IoT ja virtuaaliavustajat) käytöstä kertyvään dataan, ja millaisin ehdoin.

MIKSI

Kuluttajalla ja käyttäjällä ei käytännössä ole pääsyä dataan, jota he tuottavat. Markkina ei ole avoin kaikille, eikä kilpailua synny. Datan käytön säännöt ovat hajanaiset. Datan kautta syntyvä arvonluonti jää vajaaksi.

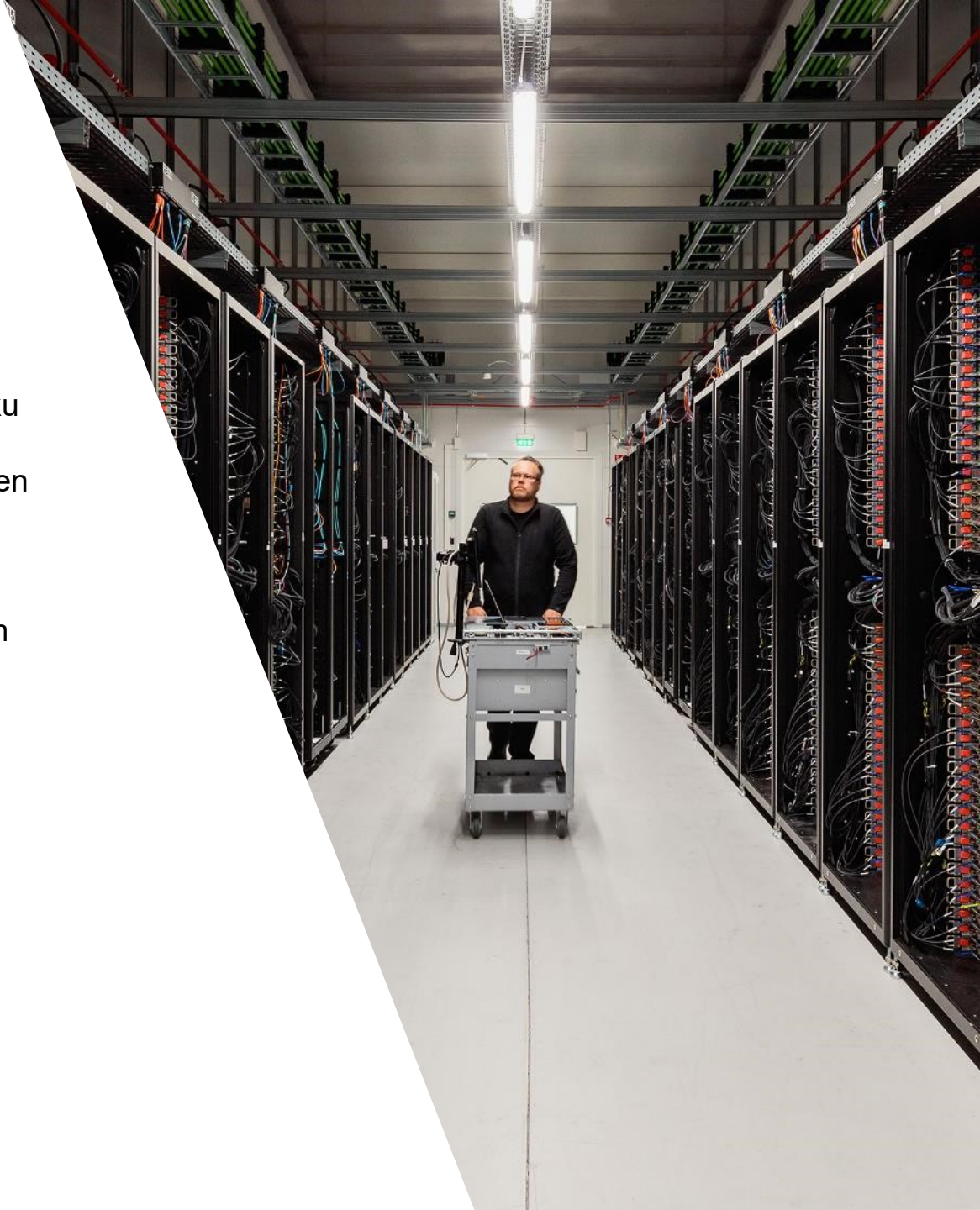
MITÄ TAVOITELLAAN

Halutaan varmistaa, että datasta syntyvä arvo jakautuu reilusti. Lisäksi halutaan lisätä datan käyttöä sekä dataan perustuvia innovaatioita.

Ehdotuksen rakenne

- Yleiset säännökset (luku I)
- Yritysten ja kuluttajien välinen sekä yritysten välinen datan yhteiskäyttö (luku II)
- Dataan saataville asettamiseen lakisääteisesti velvoitettujen datan haltijoiden velvoitteet (luku III)
- Datan saatavuutta ja käyttöä yritysten välillä koskevat kohtuuttomat ehdot (luku IV)
- Datan saattaminen julkisen sektorin elinten ja unionin toimielinten virastojen tai elinten saataville poikkeuksellisen tarpeen perusteella (luku V)
- Datankäsittelypalvelujen vaihtaminen (luku VI)
- Muuta dataa kuin henkilötietoja koskevat suojatoimet kansainvälisissä yhteyksissä (luku VII)
- Yhteentoimivuus (luku VIII)
- Täytäntöönpano ja täytäntöönpanon valvonta (luku IX)
- Direktiivin 96/9/EY mukainen ns. sui generis oikeus (luku X)
- Loppusäädökset (luku XI)

Datasäädöksen sisältöä

Reilut pääsyoikeudet dataan kaikille osapuolille

Tekniset menettelyt datan jakamisen helpottamiseen

Julkisten toimijoiden oikeudet yksityiseen dataan erityistilanteissa

Käyttäjän oikeus oman datan hallintaan

Datan jakamisen reilut ehdot

Henkilöiden datan siirrettävyyden tuki

Pilvipalvelujen välinen datan siirtäminen

Mallisopimuslausekkeet

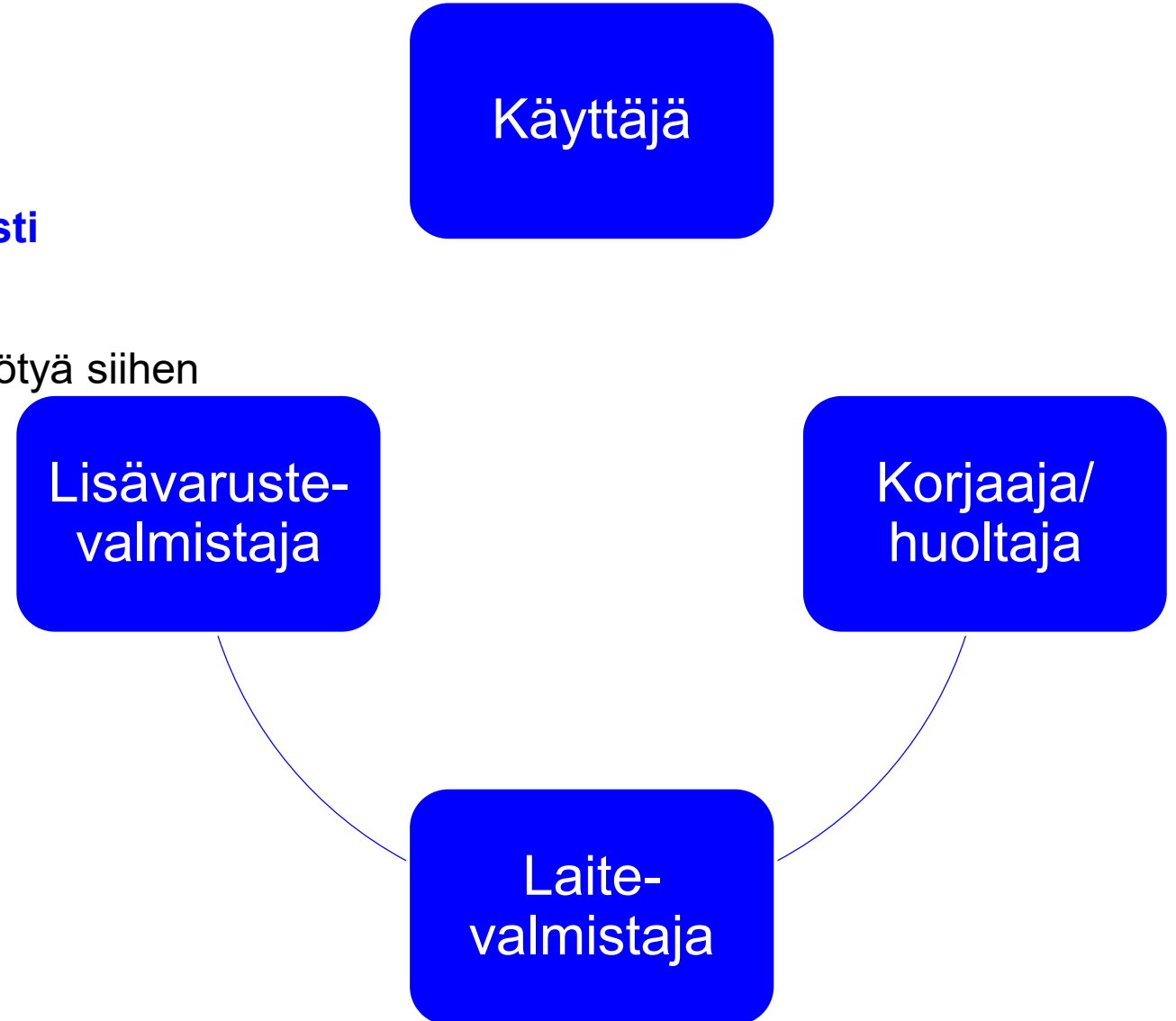
Velvoitteita varmistaa, ettei ulkopuolisia pääse dataan laittomasti

Valtuudet komissiolle standardien laadinnan ohjaamiseen

Datasäädös täydentyy sektorisääntelyllä, jonne saadaan mm. teknisiä vaatimuksia

Nykytilan haasteita

- **Datan arvo ei pääse kasvamaan kuin rajallisesti**
- Kaikki data valmistajan takana
- Kuitenkin usein monta toimijaa, jotka voisivat hyötyä siihen pääsystä

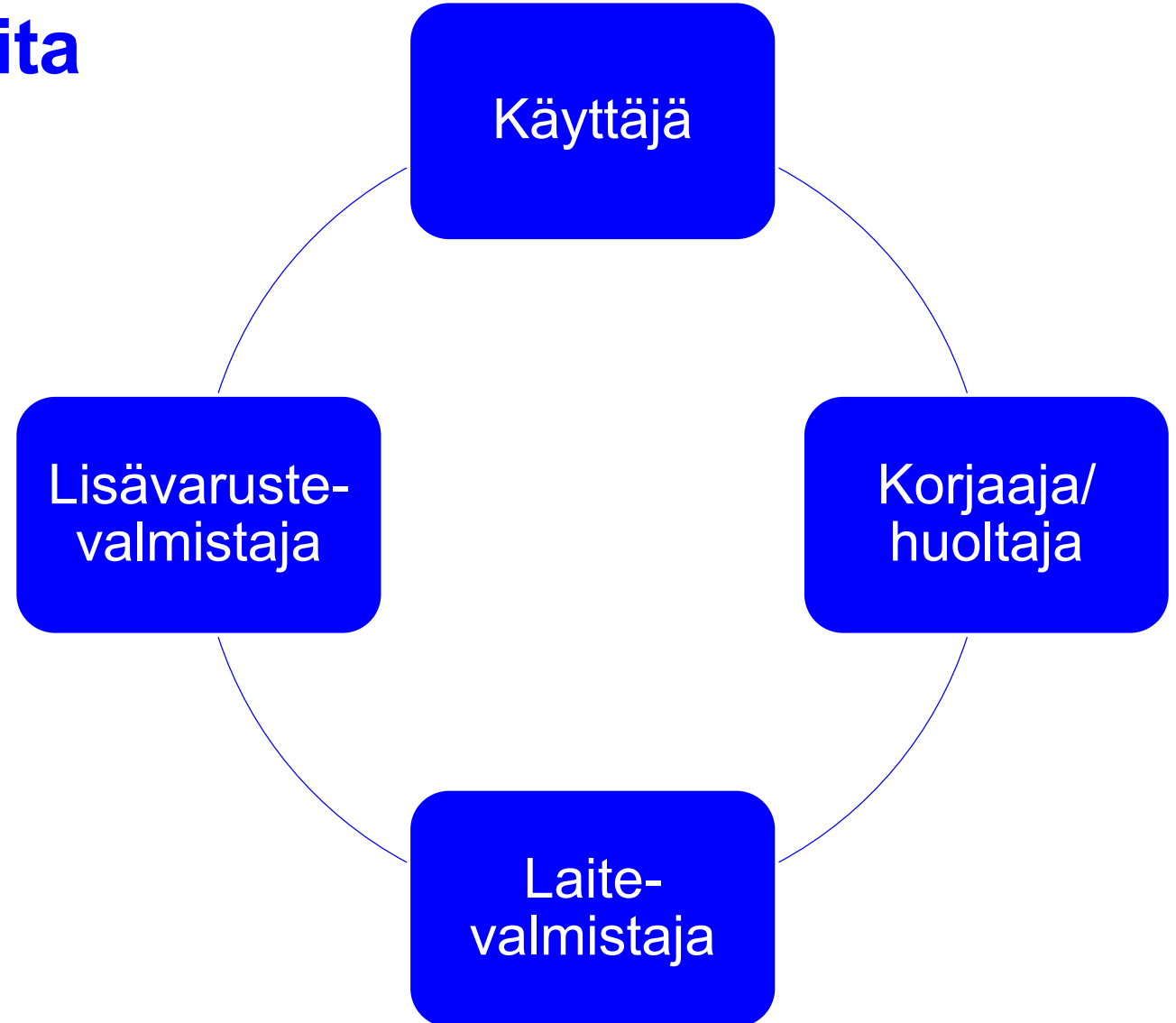

Dataan pääsyyn ja jakamiseen uusia velvoitteita

RATKAISU

Data kaikkien osapuolten saataville

- Velvoite varmistaa käyttäjälle pääsy tuotteen ja niihin liittyvien palveluiden käytöstä syntyvään dataan
- Jos em. ei mahdollinen, ko. datan asettaminen saataville ilman aiheutonta viivytystä
- Velvoite kertoa käyttäjälle selkeästi tiedot tuotteen tai palvelun käytöstä syntyvään dataan ja esim. siihen, miten dataa käytetään
- Oikeus jakaa dataa kolmansille osapuolille
 - Rajoitetusti - jaettua dataa ei tule käyttää esimerkiksi kilpailevien laitteiden valmistamiseksi

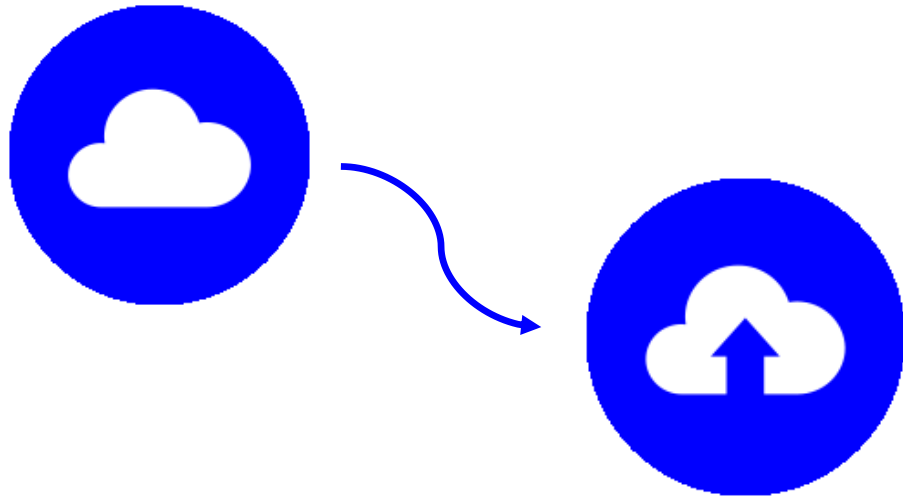

Reilut sopimusehdot

- Jaettaessa dataa kolmansille osapuolille, voidaan datan jakamiselle asettaa ehtoja, jotka ovat **oikeudenmukaisia, kohtuullisia ja syrjimättömiä**
 - Tästä mahdollisesti suoritettavan korvauksen tulee olla kohtuullinen
- Kohtuuttomat ehdot, jotka on yksipuolisesti asetettu mikro- ja pienyrityksille, eivät ole niitä sitovia
 - Ehto katsotaan kohtuuttomaksi esimerkiksi silloin, jos se estää mikro- tai pienyritystä käyttämästä tämän tuottamaansa dataa
- Mahdollisuus saattaa asia riidanratkaisumenettelyyn

Pilvipalvelun vaihtamisen helpottaminen

- **Datankäsittelypalveluiden tarjoajille** (kuten pilvipalveluille) velvoitteita sen varmistamiseksi, että asiakkaat voivat vaihtaa palveluntarjoajaa sujuvasti
- Toimittajalukkojen, kuten teknisten ja sopimuksellisten esteiden poistaminen

ESIMERKKI: Kunnan kilpailuttaessa uutta pilvipalvelua, palvelun vaihdosta aiheutuvat kustannukset vaikuttavat kilpailutuksen lopputulokseen

Datasäädöksellä

- Varmistetaan, että käyttäjää ei sidota tarpeettoman pitkillä irtisanomisajoilla tai muilla sopimusehdoilla yhteen toimittajaan
- Palveluntarjoajan tulee ”siirtoajan” aikana tukea käyttäjää eikä palvelua voi keskeyttää heti sopimuksen irtisanomisen jälkeen

Muita teemoja

- **Julkisen sektorin oikeus saada dataa poikkeuksellisen olosuhteen vuoksi**
 - Pyyntöjen tulee olla kohtuullisia
- **Muiden kuin henkilötietojen kv-tietovirrat**
 - Oikeudelliset, tekniset, organisatoriset keinot estää tietojen siirto kolmanteen maahan, jos siirtäminen olisi vastoin EU-oikeutta tai jäsenvaltion oikeutta
- **Datan jakamiseen liittyvien älysopimusten vähimmäisvaatimuksia**
- **Standardisointimandaatit ja yhteentoimivuuden lisääminen**
- **Tietokantasuojadirektiivin uudelleenarviointi**

- Datalla voi myös olla yhteiskunnallisesti tärkeä arvo
- Datamarkkina on globaali: taataan datalle eurooppalainen suojan taso
- → tarvitaan nykyistä laajempaa oikeussuojaa ja oikeusturvaa
- Standardeilla lisätään yhteentoimivuutta eri järjestelmien välillä, jolloin puretaan teknisiä esteitä datan liikkumiselle
- Älysopimuksilla automatisoidaan datan jakamista: esim. automaattinen veloitus, sopimuksen noudattamisen valvominen, palvelun saatavuuden ja sopimuksen päättymisen samanaikaisuus

Ydinviestejä valtioneuvoston kannasta

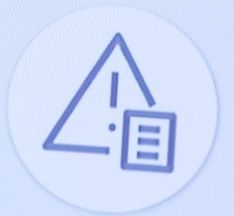
- Valtioneuvosto pitää EU-tasoisia datapolitiikan toimia tarpeellisina ja tukee vahvasti datasäädöstä aloitteena, joka täydentää EU:n datasäätelyä
- Toimenpidealueina Suomi on korostanut oikeuksia dataan, dataan pääsyä ja siirrettävyyttä palvelujen välillä sekä yhteentoimivuutta datan jakamisen edellytyksenä
- Datasäädöksen tavoite datan laajemmasta saatavuudesta on kriittinen Euroopalle

kosäädin ja
slaitteet

Älytoiminnot

Turvaohjeita ja
huomautuksia

Valtioneuvoston kantoja (jatkuu)

- Valtioneuvosto pitää tärkeänä käyttäjän oikeuksien laajentamista. Ensiarvoisen tärkeää on myös se, että tiedon tuottajilla, eli yrityksillä ja ihmisillä joiden toimista tai ominaisuuksista data syntyy, säilyy aito mahdollisuus määrätä heitä koskevan datansa käytöstä ja jakamisesta, sekä saada oma osuutensa sen käytöstä syntyvästä hyödystä.
- Tärkeää, että sääntely on soveltamisalaltaan ja vaatimuksiltaan selkeä, jotta yritysten ja toimijoiden on helppo ymmärtää vaatimukset, jotka tulevat sovellettavaksi
- Lisäksi säädösehdotukseen liittyviä yksityiskohtia tulee tarkastella suhteessa vaatimuksiin, joita liittyy tietosuojaan, salassa pidettäviin tietoihin ja julkisuuslainsäädäntöön, aineettomiin oikeuksiin sekä kilpailun toimivuuteen.
- Sääntelyn tulisi ottaa huomioon lisäksi myös saavutettavuuteen, avoimuuteen ja julkisuuteen liittyvät näkökohdat.

Aikataulua

- Ennakkovaikuttaminen
- Sidosryhmäyhteistyö
- Komission ehdotus julki 23.2.2022
- U-kirjelmän valmistelua
- Neuvoston työryhmätyö alkoi 10.3.2022
- Muiden ministeriöiden kommentteja 15.-16.3.2022
- Sidosryhmätilaisuus 21.3.2022
- Jaostokäsittely (kirjallinen menettely) (vko 12)
- LVM jory-käsittelyitä (vko11-13)
- EU Minva 1.4.2022
- Valtioneuvoston yleisistunto 7.4.2022

Keskustelua ja kysymyksiä

Kiitos!

lvm.fi Twitter: [@lvmfi](https://twitter.com/lvmfi)

Ota yhteyttä:
anna.wennakoski@gov.fi